

Úroveň plodnosti v Česku patřila loni k nejvyšším v EU

15.12.2022 - Jan Cieslar | Český statistický úřad

Díky nárůstu intenzity plodnosti v posledních jedenácti letech se Česko v roce 2021 zařadilo k zemím s nejvyšší úrovní úhrnné plodnosti v Evropě. Průměrný počet dětí na jednu ženu u nás dosáhl 1,83 a byl nejvyšší od roku 1992. Průměrný věk matky při narození dítěte se dále zvýšil na 30,4 let.

Intenzita plodnosti se mezi lety 2011 a 2021 zvýšila u všech věkových kategorií s výjimkou nejmladších, 15–20letých, žen. U 36letých a starších žen byl nárůst plodnosti více než poloviční. Nerovnoměrný růst plodnosti podle věku se odrazil ve vývoji průměrného věku matky při narození dítěte. „Zatímco v roce 2011 rodily ženy děti v průměru ve věku 29,7 let, v roce 2021 to bylo o 0,7 roku později, tedy ve věku 30,4 let,“ říká Magdalena Baštecká z oddělení demografické statistiky ČSÚ. Ve srovnání s rokem 2011 se nejvíce zvýšil průměrný věk prvorodiček, a to o 1,0 roku na 28,8 let v roce 2021. Věk druhorodiček vzrostl o 0,5 roku na 31,4 let, zatímco průměrný věk matek při narození dítěte třetího a vyššího pořadí kolísal na úrovni 33,2–33,4 let.

Intenzita plodnosti se v letech 2011 až 2021 zvýšila ve všech krajích, avšak ne stejnoměrně, což vedlo k částečné změně regionálního rozložení. „V roce 2011 patřily ke krajům s nejvyšší úrovní plodnosti Středočeský, Ústecký a Liberecký kraj. Do roku 2021 si však tuto pozici udržel pouze kraj Středočeský, zatímco Ústecký a Liberecký se aktuálně řadí mezi kraje s podprůměrnou plodností. Naopak kraj Zlínský, ve kterém byla v roce 2011 plodnost žen z krajů nejnižší, se v roce 2021 řadil mezi kraje s nejvyšší plodností. Vůbec nejvyšší – 1,95 dítěte na jednu ženu – pak byla v Kraji Vysočina,“ dodává Magdalena Baštecká. Mezi kraje s nejnižší úrovní plodností se dlouhodobě řadí hlavní město Praha. V roce 2021 se k němu přidaly také Karlovarský (1,69) a Liberecký kraj (1,78), u nichž došlo za posledních 11 let k nejnižšímu nárůstu plodnosti.

V roce 2011 patřilo Česko s hodnotou úhrnné plodnosti 1,43 mezi země s podprůměrnou úrovní plodnosti v Evropě (EU27: 1,54). „Zatímco na evropské úrovni došlo mezi lety 2016 a 2020 k poklesu plodnosti z 1,57 na 1,50 dítěte na jednu ženu, v Česku se plodnost zvýšila z 1,63 na 1,71, a v roce 2021 dále až na hodnotu 1,83 dítěte. Zařadili jsme se tak mezi země s nejvyšší úrovní plodnosti v Evropě,“ upozorňuje Marek Rojíček, předseda Českého statistického úřadu.

Nově dostupná data ze sčítání lidu, domů a bytů ukázala, že nejnižší průměrný počet živě narozených dětí připadající na jednu ženu měly ženy svobodné (0,49), jejichž počet však oproti sčítání 2011 nejvíce vzrostl. Průměrný počet dětí na jednu ženu se lišil také podle nejvyššího dokončeného vzdělání ženy, kdy od středního vzdělání bez maturity s rostoucím vzděláním klesal. Pouze u žen se základním nebo nižším vzděláním přesáhl průměrný počet živě narozených dětí hranici dvou dětí již před ukončením jejich reprodukčního období. Rozdíly byly zaznamenány i z hlediska národnosti. Zatímco ženy deklarující polskou (1,75), moravskou (1,72) a vietnamskou (1,68) národnost měly v průměru vyšší počet dětí než ženy s českou národností (1,59), příslušnicím slovenské (1,54), ukrajinské (1,19) a ruské (0,86) národnosti se průměrně rodilo dětí naopak méně.

Další informace přináší aktuální publikace ČSÚ *Porodnost a plodnost - 2011–2021*.

<https://www.czso.cz/csu/czso/uroven-plodnosti-v-cesku-patrila-loni-k-nejvyssim-v-eu>